

Posudek oponenta diplomové práce Pavlína Převrátilové: DOMOV JAKO TÉMA ČESKÝCH FILOSOFICKÝCH PRACÍ 20. A 21. STOLETÍ

Téma diplomové práce Pavlína Převrátilové se v kontextu jejího studijního oboru může jevit jako překvapivé a lze diskutovat o tom, nakolik do něj vlastně náleží, v každém případě je však třeba ocenit, že se do tak náročného tématu studentka pustila, a to se zjevným osobním zaujetím. Práce svým zadáním a koncepcí zcela splňuje kritéria kladená na tento typ závěrečné práce a vychází z nadstandardního množství zdrojů jak sekundárních, tak i primárních.

Z formálního hlediska lze vznést několik připomínek. Autorka ve formátu citovaných a parafrázovaných zdrojů uváděných pod čarou nedodrhuje fakultní metodickou příručku a zatěžuje tak poznámkový aparát nadbytečnými údaji, které správně patří do závěrečné bibliografie (nakladatelství, místo a rok vydání, webové adresy) nebo se většinou vůbec uvádět nemusí (názvy kapitol v monografiích). Občas se v práci vyskytují překlepy ve formě chybějící mezery mezi slovy. Gramatické chyby se objevují spíše sporadicky (např. „*věnoval se základům Patočkovo charakteristiky domova*“ na str. 48), zato však autorka nápadně často chybuje v interpunkci a nadužívá čárky tam, kde správně být nemají, čímž nijak nepřispívá k přehlednosti a srozumitelnosti, ba právě naopak. Nezkušeně a naivně působí uvádění akademických titulů u zmiňovaných autorů namísto jejich profesního zaměření. Na druhou stranu autorka překvapí uvozovkami, do kterých klade údaj *filosofky* u Ladislavy Schückové a Jaroslavy Peškové (str. 21) – myslí si snad autorka, že jde o nesprávný, nepřesný či neadekvátní pojem? Dále může čtenáře poněkud iritovat, že autorka jako úžasné a pozoruhodné postřehy občas prezentuje naprosté banality, jako např. „*Člověk je při svém příchodu na svět bezbranný a nesamostatný, což dokazují například mnohočetné vědecké záznamy*“ (str. 21) nebo „*Ke stejnému závěru dochází i profesorka Anna Hogenová, která charakteristiku současné doby shrnuje do výstižného výroku – pro dnešního člověka není nic tak demolující a poškozující jako právě neutuchající shon*“ (str. 40). Konečně bych autorce vytkl časté citové hodnotící superlativy (např. „*Tuto myšlenku krásně vystihují přenádherná slova...*“ na str. 64), která sice prozrazují její zájem, ale do odborné práce nepatří. Na druhou stranu jako oponent oceňuji snahu a odvalu parafrázovat, ale také propojovat myšlenky jiných autorů vlastními slovy.

V Úvodu (str. 8) autorka výstižně formuluje svůj cíl, který lze rozdělit do dvou částí: 1) uchopit domov jako filosofickou kategorii, tak jak je rozpracovávána českými autory od 20. století, byť s využitím konceptů zahraničních autorů, na nichž čeští autoři stavějí a které dále rozvádějí; 2) pokusit se dospět k vytvoření určité obecné a ucelené filosofické teorie domova. Nicméně právě zde vidím určitý koncepční problém práce, který v zásadě spočívá v tom, že oba zmíněné dílčí cíle jdou proti sobě a vzájemně si překážejí. Ve snaze o syntézu vyjádřenou v druhém dílčím záměru totiž autorka postupuje natolik synkreticky (tj. kompiluje takové množství zdrojů primárních i sekundárních, domácích i zahraničních), že se jí nedaří uskutečnit první záměr. Neboli (i vzhledem k názvu práce) čtenář očekává záslužné zmapování přínosu novodobé české filosofie k tématu domova, tento podíl se však až na výjimky omezuje na to, jak čeští autoři parafrázují, komentují či rozvádějí myšlenky nejen Aristotela a Platóna (což lze považovat za samozřejmý základ každého filosofování), ale dále především Bachelarda, Heideggera, Levinase a mnoha jiných, takže k nějakému vystižení specifík českého myšlení k tomuto tématu, natož pak celkovému zhodnocení, vlastně nedochází. Snad s výjimkou Jana Patočky a kapitoly 4 („*Aspekty současné podoby domova*“) a příliš stručné kapitoly 5 („*Problematika domova v současné společnosti*“) zůstává čtenář na pochybách, zdali je téma domova v české filosofii natolik svébytné, že si zasluhuje samostatné zpracování a pozornost. Je jasné, že výraznou část filosofického dědictví netvoří ani tak originální texty, jako spíš rozpracovávání předchozích koncepcí či vymezování se vůči nim (neboli stírání hranice mezi texty primárními a sekundárními), na druhou stranu autorčina až příliš častá kombinace různých autorů a zdrojů tuto pochybnost výrazně zesiluje a čtenář tak občas ztrácí ponětí o tom, který z autorů je vlastně předmětem dotyčné kapitoly a který je komentátorem. Velmi často není jasné, zda autorka vkládá do kapitoly myšlenky jiných autorů proto, že na dotyčného autora skutečně reagují, nebo jí prostě jen jejich názor připadá podobný či jinak souznějící – příliš často používá neurčité a vágní formulace typu „tímto tématem se zabývá též...“, „k

tomuto názoru se přiklání i...“ nebo „stejnou myšlenku nacházíme u...“. Neboli autorka skutečně provedla určitou tvůrčí a originální syntézu, na druhou stranu jí právě česká filosofie poněkud utekla ze zřetele, přesněji řečeno vytratila se z ní jakákoli svébytnost, vnitřní tematická linie a návaznost. K tomu (a tedy naplnění prvního cíle) by mohlo dojít daleko spíše tehdy, kdyby autorka nestavěla svou práci tematicky a po jednotlivých aspektech či oblastech významu domova, ale naopak chronologicko-biograficky, tedy koncepčně vycházela z jednotlivých (českých) autorů a jejich děl. Výsledně lze konstatovat, že autorka naplňuje předsevzaté cíle pouze zpola.

Proto navrhuji, aby se autorka v rámci obhajoby dodatečně vyjádřila k těmto otázkám:

- Do jaké míry a jakým způsobem souvisí (nebo aspoň může souviset) domov jako filosofická kategorie s pedagogikou volného času?
- Je téma domova v novodobé české filosofii zvláště důležité, častěji reflektované či více rozpracované? Případně proč a z jakého důvodu?
- V čem spočívá jedinečnost či přínos české filosofie domova v kontextu evropské filosofie?

Po celkovém zvážení všech výše zmíněných kladů i záporů doporučuji předloženou diplomovou práci Pavlíně Přebrátlové k obhájení a navrhuji známku **velmi dobře**.

3. května 2018 v Českých Budějovicích

PhDr. Vít Erban, Ph.D.
Katedra filosofie a religionistiky TF JU
v Českých Budějovicích

